

...

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
részitélete**

Az ügy száma: Pfv.II.21.269/2021/18.

A tanács tagjai: Dr. Orosz Árpád a tanács elnöke

Dr. Kiss Gábor előadó bíró

Nyíróné dr. Kiss Ildikó bíró

A felperes

A felperes képviselője:

Dr. Landes Judit ügyvéd

Az alperesek: I. rendű,

II. rendű,

III. rendű,

IV. rendű,

V. rendű

Az alperesek képviselői:

Dr. Szabó & Társa Ügyvédi Iroda

ügyintéző: dr. Szabó László János ügyvéd I-II. rendűért,

Dr. Csík Noémi Ügyvédi Iroda

ügyintéző: dr. Csík Noémi ügyvéd V. rendűért

A per tárgya: tulajdonjog megállapítása és egyéb igény

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek:

felperes és II. rendű alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 53.Pf.636.313/2020/8.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Budai Központi Kerületi Bíróság 12.P.XI.31.244/2013/145.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 53.Pf.636.313/2020/8. számú jogerős részítéletét hatályában fenntartja;

kötelezi a II. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 100.000 (százezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 296.140 (kettőszázkilencvenhatezer-száznegyven) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

A részítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes és T. B. Z. (a továbbiakban: örökhagyó) 1993-tól élettársi kapcsolatban éltek, 2003. november 15-én házasságot kötöttek, házasságukból egy közös gyermek, az V. rendű alperes született. Az örökhagyó korábbi házasságából született gyermekei az I-II. rendű alperesek, a III. rendű alperes egy korábbi kapcsolatából született.

[2] Az örökhagyó az élettársi vagyontársaság ideje alatt megszerezte a telekalakítással létrejött gy-i belterületi 1. helyrajzi számú ingatlan tulajdonjogát.

[3] Az V. rendű alperes csecsemőkorában orvosi műhiba folytán súlyos egészségkárosodást szenvedett, ami miatt élete végéig állandó felügyeletre és gondozásra szorul. A szülők által indított perben a bíróság 16.000.000 forint nem vagyoni és 40.000.000 forint vagyoni kártérítést ítélt meg a felperes és az örökhagyó javára.

[4] Az örökhagyó a kapott kártérítés összegéből kölcsönt nyújtott a II. és IV. rendű alperesnek: 2011. december 27-én jutalék címén 26.000 USD-t, 2011. január 25-én 36.000 EUR-t utalt a II. rendű alperes számlájára, és 2011. november 11-én a IV. rendű alperes részére 3.500.000 forintot.

[5] Az örökhagyó több végrendeletet is készített. Az első végrendelete 2012. december 30-án készült, ebben a gy-i ingatlant a felperesre hagyta. A 2013. január 1-jén kelt végrendeletében úgy rendelkezett, hogy a IV. rendű alperesnek 2011 novemberében kölcsönadott 3.500.000 forintból a még fennálló tartozását szintén a felperesre hagyja. Az ugyanazon a napon írt végrendeletében pedig úgy rendelkezett, hogy a II. rendű alperes a vállalkozásába fektetett összeget 2013. január 1-től havi 500, 2013. szeptember 1-től havi 1200 EUR-val fizesse meg a felperes számlájára a felek utolsó lakóhelyét szolgáló ingatlanra felvett hitel futamidejének a végéig, 2025 szeptemberéig.

[6] A 2013. január 6-án írt végrendeletében visszavonta a korábbi végrendeletét és kijelentette, hogy a II. rendű alperes részére nem ajándékként, hanem kölcsönként fizetett 36.000 EUR-t és 45.000 USD-t, ezért azt a II. rendű alperesnek vissza kell fizetnie, miután azt a gyermekre kapott kártérítésből adta. Eszerint 2013. május 1-ig kell ezt az összeget visszafizetnie havi 500 eurós részletekben. Ebben a végrendeletében az örökhagyó rendelkezett arról is, hogy minden egyéb ingó és ingatlan vagyonát – amit korábban nem nevesített – a felperes örökölje.

[7] A felperes és az örökhagyó között a kapcsolat megromlott, a felperes 2010-ben bontóper kezdeményezett az örökhagyóval szemben, amely a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt 21.P.101.490/2011. számon volt folyamatban. Annak a közös vagyon megosztása nem volt a tárgya. A házastársak a bontóper ideje alatt változatlanul egy ingatlanban laktak, közöttük a házastársi életközösség átmenetileg szűnt meg. 2012 áprilisában a felperes jelezte, hogy az életközösséget helyreállították.

[8] Az örökhagyónál 2012 januárjában daganatos megbetegedést diagnosztizáltak, a felperes ezt követően az örökhagyót gondozta és ápolta; a házastársak az érzelmi életközösséget helyreállították.

[9] Az örökhagyó 2013. január 14-én elhunyt. A hagyatéki eljárásban a felperes bejelentette, hogy őt illeti meg a gy-i ingatlan 1/2 tulajdoni hányada és szintén igényt tart a II. rendű és a IV. rendű alperesnek adott kölcsön fele részére is házastársi vagyontársaság címén.

A kereseti kérelem, az alperesek védekezése

[10] A felperes keresetében annak a túrására kérte kötelezni az I-III. rendű alpereseket, hogy a perbeli gy-i 1. helyrajzi számú ingatlan 1/2 tulajdoni hányadára a tulajdonjogát házastársi vagyontársaság címén az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezzék.

[11] Kérte továbbá annak a megállapítását, hogy 1/2 részben őt illeti a II. rendű alperes részére az örökhagyó által folyósított kölcsön. Kérte továbbá a II. rendű alperest arra kötelezni, hogy fizessen meg a részére 18.000 EUR-t és 22.500 USD-t és a kölcsönadott összeg után 2011. január 25-től, illetőleg 2011. december 27-től számítottan a visszafizetés időpontjáig fizessen késedelmi kamatot. Kérte annak a megállapítását, hogy a IV. rendű alperes számára folyósított hitelösszeg 1/2 részben szintén őt illeti meg, és kérte, hogy a bíróság kötelezze a IV. rendű alperest annak és járulékai megfizetésére.

[12] Az alperesek érdemi ellenkérelmükben kérték a kereset elutasítását.

[13] A II. rendű alperes egyebek mellett arra hivatkozott, hogy a felperes állításával szemben az örökhagyótól kapott összegeket nem kölcsön címén kapta, az örökhagyó az ő vállalkozásában kívánt részt venni. Hivatkozott arra is, hogy az örökhagyó és a felperes között az örökhagyó halála előtt a házastársi életközösség megszűnt.

Az első- és másodfokú bíróság döntése

[14] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy a felperes megszerezte a gy-i 1. helyrajzi számú ingatlan 1/2 tulajdoni hányadát és rendelkezett a tulajdonjognak az ingatlan-nyilvántartásban történő átvezetése iránt. Kötelezte a II. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 5.310.000 forintot és ennek 2011. január 25. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatot, továbbá 4.500.000 forintot és ennek 2011. december 27. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatot.

[15] A lefolytatott bizonyítás alapján tényként állapította meg, hogy a felperes és az örökhagyó között az örökhagyó haláláig a házastársi életközösség nem szakadt meg, bár a házasságukban felmerültek nehézségek, azonban az örökhagyó megbetegedését követően a házastársak között az érzelmi és a gazdasági közösség helyreállt. Szerinte ezt támasztották alá az örökhagyó által tett végintézkedések is. Érvéle szerint az alperesek nem tudták bizonyítani, hogy az örökhagyónak jelentős különvagyonra lett volna; így az életközösség alatt bekövetkezett károsodásukra tekintettel kapott kártérítési összeg a közös vagyon része, az örökhagyó által ebből folyósított kölcsön a házastársi közös vagyon terhére történt. Hangsúlyozta, hogy ezeknek az összegeknek a közös vagyoni jellegét a végrendeletek igazolják azzal, hogy a kölcsönök jogosultjaként a felperest jelölte meg az örökhagyó. Hangsúlyozta, hogy a II. rendű alperesnek átutalt összeg megjegyzés rovatában a „jutalék” és „kölcsön” szó is szerepel, emellett a II. rendű alperes e-mail üzenete a visszafizetés mennyiségéről is erre enged következtetni. Az, hogy a II. rendű alperes a végrendeletnek megfelelően megkezdte 500 euróval a kölcsön törlesztését – érvelt –, a felperes által állított kölcsön fennálltát támasztja alá. Következtetése szerint az örökhagyó a végrendeletében lejárttá tette a követelést, ezért a végintézkedés megtételének az időpontjától kezdődően áll fenn a kamatfizetési kötelezettség is.

[16] A felperes és a II-III. rendű alperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintve, a megfellebbezett rendelkezéseit részítéletével részben megváltoztatta és a II. rendű alperest terhelő marasztalási összeget 7.891.050 forintra és ennek 2013. május 2. napjától 2013. június 30-ig a késedelemmel érintett naptári félév utolsó napján, 2013. július 1. napjától a kifizetés napjáig járó és a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat szerinti késedelmi kamatra leszállította. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[17] A felperes fellebbezésére tekintettel rámutatott, hogy nem szolgálhatott az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére alapul az, hogy a felperes „utolsó keresetpontosítása” az I-II.

rendű alperes részére nem került kézbesítésre. Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság a 136. sorszámú beadványban foglalt keresetpontosítást a 2019. május 16-án megtartott tárgyaláson a felekkel ismertette, azt a tárgyalás anyagává tette, a tárgyaláson az I-II. rendű alperesek jogi képviselője is jelen volt. Utalt arra is, hogy az elsőfokú bíróság a kézbesítés hiánya miatt halasztotta el a tárgyalást, lehetőséget adva arra, hogy az alperesek a keresetpontosításra nyilatkozzanak.

[18] Osztva az elsőfokú bíróság álláspontját, tényként állapította meg, hogy az örökhagyó nyilatkozatai szerint a házastársi életközösség teljes mértékben soha nem szakadt meg, a felek közösen gazdálkodtak, közös háztartásban éltek és beteg gyermekükről is közösen gondoskodtak. Szerinte ezt a körülményt támasztotta alá a perben kihallgatott N. I. tanú vallomása is.

[19] Álláspontja szerint a II. rendű alperes fellebbezésében hivatkozott érvek nem vezethettek a pénzkövetelés jogalapja tekintetében az elsőfokú ítélet megváltoztatásához. Az ugyanis, hogy az örökhagyó 2011. január 25-én január 27-i értéknapplal 36.000 EUR-t, illetve 2011. december 27-én december 29-i értéknapplal 25.000 USD-t a devizaszámlájáról a II. rendű alperes részére átutalt, nem lehetett vitás. Ennek a megtörténtét érvelése szerint a felperes az általa csatolt banki átutalási bizonylatokkal egyértelműen igazolta, azok tényét a II. rendű alperes sem vitatta. Szintén osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját abban, hogy a pénz átutalására kölcsön címen került sor.

[20] Szerinte a felperes azt nem tudta bizonyítani, hogy az örökhagyó a II. rendű alperesnek határozott időtartamra adta az átutalt összegeket, azonban valamennyi peradat, az örökhagyó különböző végrendeletében tett egyes nyilatkozatai is azt támasztják alá, hogy az átutalásra azzal a céllal került sor, hogy az átutalt összeget „megforgatva” a II. rendű alperes visszafizesse. Következtetése szerint az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a II. rendű alperes részére átutalt összegek a felperes és az örökhagyó házastársi közös vagyonából kerültek kifizetésre, ezért a visszafizetendő kölcsönösszeg felére a felperes alappal tarthat igényt.

[21] A másodfokú bíróság elfogadta a II. rendű alperesnek azt a hivatkozását, hogy a felperes tartozott bizonyítani a kölcsönadott összeg számszerűségét. Megítélése szerint azonban a felperes az átutalási bizonylatokkal az általa állítottakat kétséget kizáró módon igazolni nem tudta, így a kölcsönként átutalt összeg körében azt állapította meg, hogy az örökhagyó egyszer 36.000 EUR-t és egyszer 25.000 USD-t utalt át a II. rendű alperes részére.

[22] A másodfokú bíróság álláspontja szerint a határozatlan időre kötött kölcsönszerződést az örökhagyó a végrendeletében írt nyilatkozatával tette lejárttá, ezért annak a visszafizetésére a II. rendű alperes 2013. május 1-ig volt köteles. Ennek értelmében úgy rendelkezett, hogy a 2013. május 2-án érvényes középárfolyamon (1 EUR = 297,9 HUF, 1 USD = 226,14 HUF) forintra átszámított 18.000 EUR és 12.500 USD volt az az összeg, amelyre a felperes a II. rendű alperestől alappal tarthatott igényt, amely összeg után az előzőek szerint megállapított késedelembe esés időpontjától jár a törvényes mértékű késedelmi kamat.

[23] Rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azt a felek által nem vitatott tényt, miszerint a II. rendű alperes édesanyja 2013. január és március hónapokban 500-500 EUR-t a felperesnek megfizetett, szerinte ennek az összegnek a további levonása indokolt a felperesnek járó 18.000 EUR összegből, ezért ennyiben a II. rendű alperes fellebbezését alaposnak találta.

[24] Nem találta alaposnak a másodfokú bíróság a felperesnek a teljesítés pénznemével kapcsolatos fellebbezését. Okfejtése szerint a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 231. § (1) bekezdése értelmében a pénztartozást –

ellenkező kikötés hiányában – a teljesítés helyén érvényben lévő pénznemben kell megfizetni. E rendelkezésből következően – érvelt – lehetőségük volt a feleknek arra, hogy a devizában kölcsönadott pénzösszeg visszafizetésének feltételeként megállapodjanak abban, hogy ugyanabban a pénznemben köteles az adós visszafizetni a kölcsönt. Szerinte nem hagyható azonban figyelmen kívül, hogy a főszabálytól való eltérésben, a kölcsön devizában történő visszafizetésében a szerződő feleknek meg kell állapodniuk, ezt a megállapodást a felperesnek kellett a perben bizonyítania. Hangsúlyozta, hogy önmagában az a körülmény, miszerint a II. rendű alperes édesanyja közvetítésével kétszer 500 EUR-t fizetett a felperesnek, nem jelenti annak a bizonyítottságát, hogy a felek a teljes kölcsönösszeg devizában való visszafizetésében állapodtak meg, erre vonatkozóan a felperes sem ajánlott fel egyéb bizonyítást, csupán arra hivatkozott, hogy a kölcsönt az örökhagyó devizában nyújtotta.

A felülvizsgálati kérelmek és ellenkérelmek

[25] A jogerős részítélet ellen a felperes és a II. rendű alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet.

[26] A felperes felülvizsgálati kérelme annak a részbeni hatályon kívül helyezésére és olyan tartalmú határozat meghozatalára irányult, hogy a Kúria az elsőfokú bíróság ítéletét részben és akként változtassa meg, hogy kötelezze a II. rendű alperest elsődlegesen 17.000 EUR, illetőleg 22.500 USD megfizetésére; másodlagosan pedig 5.064.300, és 5.088.150 forint, összesen 10.152.450 forint és annak 2013. május 2-től a kifizetés napjáig terjedő időszakra járó késedelmi kamata megfizetésére. A kamatfizetési kötelezettséget úgy kérte meghatározni, hogy abban az esetben, ha az elsődleges felülvizsgálati kérelme alapján EUR, illetve USD pénznemben kerül sor a II. rendű alperes marasztalására, akkor a kamatfizetés kezdő időpontjáról, 2013. május 2-től az adott pénznemet kibocsátó jegybank által meghatározott alapkamat, ennek hiányában a pénzpiaci kamattal megegyező mértékű kamat legyen megállapítva.

[27] Megsértett jogszabályhelyként hivatkozott a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 206. § (1) bekezdésére és a régi Ptk. 231. § (1) bekezdésére.

[28] Sérelmezte, hogy az ügyben eljáró bíróságok a marasztalás összegét forintban állapították meg. Hangsúlyozta, hogy az örökhagyó végrendeletéből egyértelműen megállapítható volt, hogy a kölcsönadott összeg és a visszafizetendő összeg 36.000 EUR és 45.000 USD. Szerinte ebből megállapítható, hogy a kölcsönszerződésben a felek olyan tartalmú kikötést tettek, hogy a kölcsön összegét devizában kell megfizetnie az adósnak. Utalt arra is, hogy a teljesítés helye Izrael volt, mert a II. rendű alperes a pénz átutalásakor ténylegesen Izraelben tartózkodott.

[29] Állította, hogy az ügyben eljáró bíróságok okszerűtlenül értékelték a rendelkezésre álló bizonyítékokat és indokolatlanul hagyták figyelmen kívül azt a körülményt, hogy a II. rendű alperes a kölcsöntörlesztést EUR megfizetésével kezdte meg, ami szerinte egyértelművé teszi a felek megállapodását.

[30] Hangsúlyozta, hogy abban az esetben, ha a II. rendű alperes EUR, illetve USD visszafizetésére köteles, akkor a pénztartozást az adott pénznemre a kibocsátó jegybank által meghatározott alapkamattal, ennek hiányában a pénzpiaci kamattal megegyező mértékű kamattal együtt köteles megfizetni.

[31] Utalt rá, hogy az elsőfokú bíróság bizonyítottanak találta a teljes kölcsönösszeget és azt, hogy az átadásra került az örökhagyó részéről. A másodfokú bíróság azonban arra hivatkozott, hogy kizárólag az általa átutalási bizonylattal igazolt összegeket tudja bizonyítottanak elfogadni, az örökhagyó egyértelmű nyilatkozatát és az általa becsatolt, az

örökhagyó és a II. rendű alperes közötti üzenetváltást mint bizonyítékot azonban nem vette figyelembe.

[32] Az I-II. rendű alperesek alaki felülvizsgálati ellenkérelme a felperes felülvizsgálati kérelmének az elutasítására, az ügy érdemében pedig a felperes felülvizsgálatával támadott részében a jogerős részítélet hatályában való fenntartására irányult.

[33] A II. rendű alperes elsődlegesen a jogerős részítélet hatályon kívül helyezését és a keresetet elutasító határozat meghozatalát kérte. Másodlagos kérelme a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése mellett az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítására irányult.

[34] Megsértett jogszabályhelyként hivatkozott a régi Pp. 3. § (3) és (6) bekezdésére, a 206. §-ára és a 221. § (1) bekezdésére, valamint a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény (Csjt.) 27. § (1) bekezdésére és a 30. § (1) bekezdésére.

[35] Állította, hogy a felperes nem tudott eleget tenni az őt terhelő bizonyítási kötelezettségének, nem bizonyította, hogy az általa kapott összegeket kölcsön címen kapta. Hangsúlyozta, hogy a részére történt átutalások ténye önmagában semmit nem bizonyít.

[36] Szerinte a másodfokú bíróság a határozatában nem jelölte meg, hogy milyen bizonyítékokat vett figyelembe annak a megállapításánál, hogy az örökhagyó és közte kölcsönszerződés jött létre. Állította, hogy az örökhagyó különböző okiratokban teljesen eltérő nyilatkozatot tett arra nézve, hogy milyen jogcímen adott át neki pénzt. Utalt a 2013. január 1-jén kelt végrendeletben foglaltakra, amelyben az örökhagyó az ő vállalkozásába befektetett csendestársi befektetésről nyilatkozott, a 2013. január 7-én megtett végrendeletben pedig úgy nyilatkozott, hogy ő az ajándékba kapott összeget fektesse be és annak a hasznából támogassa az V. rendű alperest. Okfejtése szerint az örökhagyó által tett nyilatkozatok nem minősülnek többnek, mint az egyik szerződő fél egyoldalú nyilatkozatának, az a másik féllel szemben azonban bizonyító erővel nem bír. Változatlanul állította, hogy a perbeli összegeket befektetés céljából csendestársként nyújtotta a számára az örökhagyó, amit igazol a T. Ltd. pénzügyeit kezelő cég vezetőjének az izraeli közjegyző előtt tett nyilatkozata, az örökhagyó által átadott összeg csupán a nyereségből való részesedésre jogosította volna fel az örökhagyót.

[37] Változatlanul vitatta, hogy az örökhagyó és a felperes között a házassági életközösség nem szűnt meg. Szerinte a bontóper iratai alapján ilyen következtetést nem lehet levonni. Állította, hogy 2010 májusában az örökhagyó és a felperes között a házastársi életközösség megszakadt. Kiemelte, hogy a felperes csak akkor állt el a kereseti kérelmétől, amikor szembesült vele, hogy az örökhagyó súlyos áttételes daganatos betegségben szenved, azonban az örökhagyó a jogi képviselőjét sem értesítette az általa előadottakról.

[38] Utalt rá, hogy az elsőfokú bíróság a peres iratok egy részét a részére nem szabályszerűen kézbesítette, a 136. számú beadványban foglalt legutolsó keresetmódosítást pedig egyáltalán nem kézbesítette.

[39] Hivatkozott arra is, az elsőfokú bíróság a régi Pp. 3. § (3) bekezdése alapján a felek részére a szükséges tájékoztatást nem adta meg.

[40] A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a II. rendű alperes által támadott részében a jogerős részítélet hatályában történő fenntartását célozta.

[41] Álláspontja szerint az ügyben eljáró bíróságok a II. rendű alperes által támadott körben a bizonyítékok egybevetése alapján helyes mérlegeléssel okszerű következtetést vontak le, a jogerős részítélet nem jogszabálysértő. Szerinte a II. rendű alperesnek az örökhagyónak írott írásbeli üzenete megfelelő bizonyíték arra, hogy elismerte a visszafizetési kötelezettségét és csupán arra hivatkozott, hogy az örökhagyó által jelzett határidőn belül

annak nem tud eleget tenni. Állította, hogy a jogerős részítélet helyesen tartalmazza, hogy a perbeli vitás pénzösszeg a házastársi közös vagyon része volt, a házassági vagyonközösség pedig a felek között nem szakadt meg. Hangsúlyozta, hogy az ügyben eljáró bíróságok számbavették azokat a bizonyítékokat, amelyekre a döntésüket alapították, ezzel kapcsolatos okfejtéseiket a határozataik tartalmazzák.

A Kúria döntése és jogi indokai

[42] A felperes és az alperes felülvizsgálati kérelme nem alapos.

[43] A Kúria előjáróban a következőkre mutat rá. A felülvizsgálati eljárásban a per tárgyának értéke a felülvizsgálati kérelemben vitatott érték. A felperes elsődleges felülvizsgálati kérelme – annak tartalma szerint – arra irányult, hogy a Kúria kötelezze a II. rendű alperest az általa a módosított keresetében kért és a másodfokú bíróság által forintban megítélt összeg különbözetének idegen pénznemben való megfizetésére. A marasztalás összegének a pénzneme szintén vitatott volt, így az azzal kapcsolatos döntés a jogorvoslat önálló tárgya is lehet. Ilyen esetekben azonban a per tárgyának értéke nem meghatározható, ezért az elsődleges felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálásának nem volt jogi akadálya. A felperes a felülvizsgálati tárgyaláson tett nyilatkozatában maga sem vitatta, hogy a másodlagos felülvizsgálati kérelme kapcsán a per tárgyának értéke (2.261.400 forint) nem érte el a 3.000.000 forintot [régi Pp. 271. § (2) bekezdés], ezért a Kúria azt nem vizsgálta.

[44] A felperes felülvizsgálati kérelmében foglaltakkal kapcsolatban a Kúria a következőkre utal. A felperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletnek a javára megállapított marasztalás összegét érintő részét kifogásolta. Szerinte azt a másodfokú bíróság okszerűtlen módon állapította meg és ebben a körben indokolási kötelezettségének nem tett eleget. A Kúria a régi Pp. 206. § (1) bekezdésének megsértésére alapított felülvizsgálati érveléssel kapcsolatban hangsúlyozza, hogy a felülvizsgálati eljárás mint rendkívüli jogorvoslati eljárás során általában nem vizsgálható a bíróság mérlegelési körébe tartozó tényállás és nincs lehetőség a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére. A Kúria csak azt vizsgálja, hogy az ügyben eljáró bíróság a mérlegelés körébe vont adatok, bizonyítékok megállapítása és azok egybevetése során nem jutott-e nyilvánvalóan helytelen és okszerűtlen következtetésre. A bizonyítékok nyilvánvalóan okszerűtlen mérlegelésének hiányában a bizonyítékok felülmérlegelésére a felülvizsgálati eljárásban nincs lehetőség. Nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek pedig csak az minősíthető, ha a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni (Kúria Pfv.I.21.474/2011/10., közzétéve: BH 2013.119.). Az adott ügyben megállapítható volt, a jogerős részítéletnek ilyen hibája nincsen.

[45] A másodfokú bíróság helyesen mutatott rá, hogy a perbeli kölcsön összegét a felperesnek kellett bizonyítania. A másodfokú bíróság abból indult ki, hogy tényként csak az volt megállapítható: az örökhagyó egyszer 36.000 EUR-t, egyszer pedig 25.000 USD-t utalt át a II. rendű alperesnek. Az ezt meghaladó összeg vonatkozásában egymásnak ellentmondó nyilatkozatok álltak a rendelkezésre, ezért az ezeket az összegeket meghaladóan a felperes által előadottakat nem találta bizonyítottnak. A Kúria álláspontja szerint a másodfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján ebben a kérdésben nem vont le nyilvánvalóan okszerűtlen következtetést, a felperes ugyanis az általa állított kölcsön összegét teljes egészében nem tudta kétséget kizáróan bizonyítani.

[46] A másodfokú bíróság a visszafizetendő összeg pénzneme tekintetében sem vont le nyilvánvalóan okszerűtlen következtetést. Főszabály szerint a pénztartozást – ellenkező kikötés hiányában – a teljesítés helyén érvényes pénznemben kell megfizetni [régi Ptk. 231. § (1) bekezdés].

[47] A régi Ptk. 292. § (1) bekezdése szerint a pénztartozás teljesítésének helye – ha jogszabály kivételt nem tesz – a jogosult lakóhelye, illetőleg székhelye. A teljesítés az adós, vagyis a II. rendű alperes visszafizetési kötelezettségének a szempontjából a kölcsönadó (örökhagyó) lakóhelye volt, amely a felek által sem vitatottan Magyarországon volt. A felperes ebben a körben jogszabálysértésre nem is hivatkozott. Következésképpen a magyarországi teljesítési helyből kiindulva a felperes alaptalanul hivatkozott a régi Ptk. 231. § (1) bekezdése megsértésére. Mindamellett utal arra is a Kúria, hogy a felek a kölcsönszerződést – ideértve a pénztartozás pénznemét – nem foglalták írásba, köztük nem írásban jött létre a kölcsönszerződés, az örökhagyó egyoldalú végintézkedésben foglalt nyilatkozatai önmagukban döntő bizonyítékul nem szolgáltak. A másodfokú bíróság helyesen mutatott rá, hogy önmagában az a körülmény, miszerint a II. rendű alperes édesanyja közvetítésével kétszer 500 EUR-t visszafizetett a felperesnek, nem jelenti annak a bizonyítottságát, hogy a felek a teljes kölcsönösszeg devizában való visszafizetésében állapodtak meg, erre vonatkozóan a felperes sem ajánlott fel egyéb bizonyítást.

[48] A Kúria az alperes felülvizsgálati kérelmét is alaptalannak ítélte meg. Előjáróban utal rá, hogy az ügyben eljáró bíróságok nem követtek el olyan, az ügy érdemére kiható eljárási szabálysértést, ami miatt a jogerős részíteletet hatályon kívül kellett volna helyezni. Egyrészt a másodfokú bíróság helyesen mutatott rá, hogy a régi Pp. 8. § (1) és (2) bekezdésében írt, a jóhiszemű joggyakorlás alapelvéből következően a II. rendű alperes a fellebbezésében nem hivatkozhatott hatályon kívül helyezési okként a perről tudomással bíró, abban résztvevő, több tárgyaláson is megjelenő pertársával összefüggésben kézbesítési szabálysértésre, amelyre az elsőfokú eljárás során még csak nem is utalt. Azzal is egyetértett a Kúria, hogy nem szolgálhatott az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének az alapjául az a hivatkozás, hogy az I-II. rendű alperesek részére a felperes utolsó keresetpontosítása (136. sorszám alatti beadvány) nem került kézbesítésre, az elsőfokú bíróság a keresetpontosítást a 2019. május 16-én tartott tárgyaláson ismertette a felekkel, ezzel azt a tárgyalás anyagává tette, a tárgyaláson az I-II. rendű alperesek jogi képviselője is jelen volt. Az elsőfokú bíróság a kézbesítés hiánya miatt halasztotta el a tárgyalást, ezzel lehetőséget adva, hogy a keresetpontosításra a felek nyilatkozzanak.

[49] A Kúria álláspontja szerint nem voltak okszerűtlen jogi következtetést az ügyben eljáró bíróságok azzal sem, hogy megítélésük szerint az örökhagyó kölcsön címén folyósította a perbeli összegeket a II. rendű alperes részére. Tény, hogy az örökhagyó a különböző időpontokban írt végrendeleteiben egymásnak részben ellentmondó nyilatkozatokat tett, de ahogy a másodfokú bíróság is utalt rá: ezekből nem lehetett arra következtetni, hogy a pénzt a visszatérítés szándéka nélkül adta. A 2013. január 1-jei végrendelet ugyan valóban nem a per tárgyává tett pénzkövetelés kölcsönkénti megjelöléséről szól, az örökhagyó a január 6-án tett végintézkedésében viszont egyértelműen utalt rá, hogy a pénztartozás jogcíme kölcsön volt.

[50] A Kúria egyetértett a másodfokú bírósággal abban is, hogy a bontóperi iratokból megállapítható volt: az örökhagyó mindvégig úgy nyilatkozott, hogy az életközösség közte és a felperes között minden tekintetben nem szakadt meg, különösen arra figyelemmel, hogy a közös vállalkozásokból származó és az egyéb bevételek nála voltak, azzal gazdálkodott, továbbra is közös háztartásban éltek, beteg gyermekükről, az V. rendű alperesről pedig közösen gondoskodtak. A Kúria szerint is ezt támasztotta alá a kiegészítő személyként a felpereseknél alkalmazott tanú, J. L-né, továbbá N. I. tanú vallomása is. Mindezekből következően jogszerűen jártak el az ügyben eljáró bíróságok, amikor megállapították, hogy a II. rendű alperes részére átutalt összegek a felperes és az örökhagyó házastársi közös vagyonából kerültek kifizetésre, és mivel az örökhagyó halála miatt megszűnt bontóper során a házastársi közös vagyon megosztására nem került sor, ezért a visszafizetendő kölcsönösszeg felére a felperes alappal tarthatott igényt.

[51] A fentiekre alapján a Kúria a régi Pp. 275. § (3) bekezdése alapján a jogerős részítéletet hatályában fenntartotta.

Záró rész

[52] A felperes és a II. rendű alperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a Kúria a régi Pp. 81. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperest, hogy a részleges pernyertességével arányban álló felülvizsgálati eljárási költséget fizesse meg a felperesnek, ami a jogi képviselője munkadíjából áll. A felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

[53] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a régi Pp. 274. § (1) bekezdése alapján a felperes kérelmére kitűzött tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2022. május 11.

Dr. Orosz Árpád s.k. a tanács elnöke, Dr. Kiss Gábor s.k. előadó bíró, Nyírőné dr. Kiss Ildikó s.k. bíró